

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Hanna Guseff (2020) : InSPIRAtion och konkret hjälp – med studerande som unik resurs. Skärgård 4: 38-43.

InSPIRAtion och konkret hjälp – med studerande som unik resurs

Text: Hanna Guseff

Företag i skärgården har speciella utmaningar som företag i andra geografiska områden inte har, exempelvis de som rör logistik och export. Samtidigt har studerande i företagsekonomi, på tradenom- eller ekonomutbildningarna, ett behov av att under studierna få erfarenhet av arbete med och i företag.

Foto: Patrik Söderholm

I nom det tvåspråkiga nätverket Spira samarbetar kommunala parter med högskolor och företagare. I praktiken handlar det om Pargas stad, Kimitoöns kommun, Åbo Akademi, Yrkeshögskolan Novia, lokala företagarföreningar och Turku Business Region. Tanken är att sammanlänka regionens företagsutmaningar med högskolornas kunskap och studerandes behov av praktisk erfarenhet. Målet med samarbetet är att utveckla och stödja näringslivet och enskilda företag i Åbolands skärgård.

Sedan lanseringen våren 2019 erbjuder Spira utvecklingsaktiviteter för skärgårdens näringsliv på både svenska och finska. Efter som verksamheten i skärgården huvudsakligen är svenskspråkig, vill vi från Spiras sida framför allt komplettera det breda utbud på

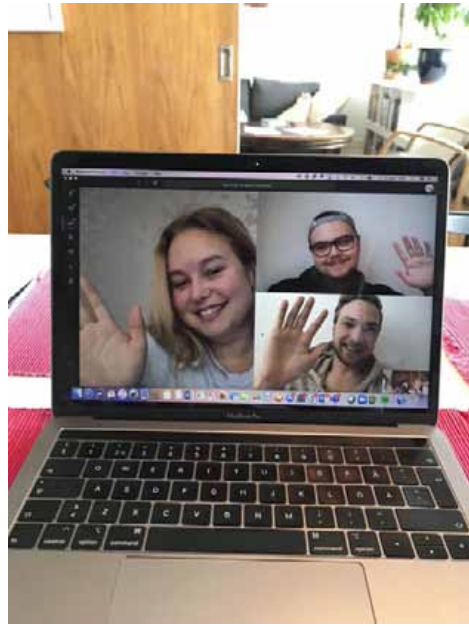
finska som finns inom näringslivstjänster i Egentliga Finland.

Vad är då egentligen Spira och hur blev det till? Samarbetet bottnar i gemensamma visioner och projekt sedan flera år tillbaka. Målet är att nå en unik nivå av erfarenhet och ett kunskapsutbyte där vi kombinerar konkret hjälp från studerande med akademisk kunskap. Ledningsgruppen, som består av kommun- och stadsdirektörer, kommunala näringslivsrepresentanter, företagarrepresentanter samt personal och studerande från de aktuella högskolorna, sammankommer cirka fyra gånger per år.

En delorsak till att Yrkeshögskolan Novia haft ett intresse för ett mer långsiktigt samarbete med skärgårdskommunerna härrör sig till projektet Archipelago Business

Idéutvecklingen skedde under tiden då alla deltagare ännu kunde samlas runt samma bord. Foto: Hanna Guseff.

Tradenomstuderande Ida Helle, Atte Kymäläinen och Edvard Lindfors gjorde praktik i Spira och assisterade skärgårdsföretagare på distans under våren 2020. Foto: Hanna Guseff

Development (ABD). Det EU-finansierade Interreg-projektet ABD hade som mål att skapa och dela kunskap, affärsmodeller och partnerskap. Projektet gav uppstartstöd över gränserna mellan Stockholms skärgård, Åland och Sydvästra Finland. Under åren 2017-2019 genomfördes en utmaningsinventering bland skärgårdsföretag inom utvalda branscher. Branscherna ifråga omfattade byggande, teknik inom energi och miljö (Cleantech), samt kreativa och traditionella näringar.

Inventeringen bland skärgårdsföretagen visade att det fanns vissa gemensamma utmaningar som de tillfrågade företagen kände igen sig i:

1. Splittrad byråkrati och administration: negativa förändringar i regelverk samt varierande engagemang bland beslutsfattare inom skärgårdsfrågor
2. Geografiska förhållanden och infrastruktur: inkonsekventa transportmöjligheter för personer och varor

3. Demografiska utmaningar: åldrande befolkning och kommande generationsskiftet
4. Otillräcklig kompetens hos företagare inom ICT och digitala lösningar

Ett högskolesamarbete kan inte åtgärda myndighetsreglerade samhällsärenden såsom transportlogistik och politiska motsättningar. Däremot kan ett långsiktigt utvecklingsarbete påverka befolkningsstrukturen positivt, genom att möjliggöra näringslivsverksamhet i skärgården och erbjuda kompetenshöjande aktiviteter inom exempelvis digitalt kunnande. Däri ligger Spiras vision.

NAMNET SPIRA togs fram som en del av ett studerandeprojekt. Dels representerar namnet spirande växter och således förhoppningen att samarbetet ska hjälpa företag att utvecklas och blomstra. Dels står det för spiran i segelfartygens rigg – passande i skärgårdssammanhang. Slutligen ska tankarna föras till tornspiran på en byggnad för att representera långsiktighet. Placeringen högst upp på ett tak symboliserar även höjd i en symbolisk

Planer smids i Spiras ledningsgrupp. På bilden Patrik Nygrén, Hanna Guseff och Tove Hagström.

bemärkelse genom ökad kunskap. Logotypen är även den framtigen av studerande inom marknadsföring. Figuren är inspirerad av origami och representerar både en spirande blomma och en vikt pappersbåt.

Spira-samarbetet fungerar i dag inom fyra verksamhetsområden: 1) "Lyfta blicken", 2) Företagsutveckling, 3) Samarbeten företag – studerande och 4) Erfarenhetsutbyte.

Inom "Lyfta blicken" har Spira i år ordnat ett framtidsforum i Pargas i januari och under coronavåren ett interaktivt webinarium med namnet "What's next". Futuristen **Niko Herlin** ledde deltagarna in i nya tankebanor hur det egna företaget ska tänka framåt gällande digital teknik.

Den högskoleledda företagsutvecklingen är ett komplement till kommunernas företags- och näringslivsutveckling. Under vintern 2019–2020 ordnades en så kallad "accelerator" i Kimito. En accelerator består av en rad workshoppar samt metoder och verktyg inom konceptet service design. Tanken är att ge

företagare hjälp att utveckla sina affärsidéer till lönsamma verksamheter. Under år 2021 kommer Spira att ordna digitala acceleratorsutbildningar. Vi ser fördelar att locka företag från hela regionen, även från den yttre skärgården. Programmet har fått god respons hittills.

Samarbeten mellan företag och studerande innebär möten kring konkreta utmaningar som företagen önskar få hjälp med. Inom framför allt bokföring och marknadsföring har Novias studerande och handledare mycket att bidra med. Årligen genomförs ungefär hundra företagssamarbeten och varje Novia-studerande arbetar med tio till femton företag under sin studietid. Svårighetsgraden på arbetsuppgifterna varierar givetvis under studiernas gång. En del av samarbetena sker via nätverket NÅA Business Center (team-naa.fi) som företagsekonomerna vid Novia driver tillsammans med Handelshögskolan vid Åbo Akademi. Sedan mars 2020 har arbetet rent operativt fungerat mestadels digitalt, vanligen via videomöten.

LIKSOM MÅNGA andra projekt drogs Spira till sin yttersta digitala gräns under våren 2020. När Covid-19 slog till och på många sätt lamslog både företag och samhället i stort, gjorde kommunerna i Spira en massiv insats för att hjälpa sina företagare. Samtidigt förlorade en stor del av Novias tradenoms-tuderande sina viktiga praktikplatser över en natt.

Inom Spira ville vi koppla ihop företagens behov av både mentalt och affärsrelaterat stöd med studerandes behov av praktik. Vi använde oss av **Saras S Sarasvathys** teori Effectuation som handlar om att utgå från rådande resurser för att uppnå sina mål. Med effectuationtänket i bakfickan började vi med att ordna en digital verkstad i slutet av mars, den kallade vi kort och gott Brainstorming. Målet med verkstaden var att diskutera fram de insatser företagen kunde ha nytta av.

Under verkstaden presenterade alla deltagare sina egna idéer och funderingar som sedan låg till grund för det vidare arbetet. Metoden för verkstaden baserade sig på affärsutveckling enligt service design. Analys av nuläget och existerande resurser, idégenerering och funderingar kring nya verksamhetsmöjligheter eller -kanaler fick gott om utrymme. I programmet ingick digitala grupparbeten, där deltagarna fick möjlighet att i små grupper diskutera sina utmaningar.

Den första brainstormingen var omtyckt och ledde till flera träffar, som fokuserade på affärsutveckling och förändringsidéer för att klara av coronapandemin. Det handlade om affärsverksamhet, kunder, marknadsföringskanaler och samarbetspartners. Snart utkristalliserades även konkreta marknadsförings- och kommunikationsutmaningar som företagen önskade få hjälp med, såsom videon, försäljningsplattformar och webbsidor. Genom de digitala grupparbetena kunde en studerande och ett företag i taget ta sig an de

konkreta utmaningarna. Studerande hade tid att sätta sig in i frågeställningarna och tekniken på förhand och hjälpte handgripligen med att filma och klippa, formulera texter och bidra med utvecklingsförslag.

Under brainstormingen efterfrågades även ett digitalt kafferum för mer allmänna diskussioner – ett sätt att på distans träffa andra företagare i samma situation. Det blev en av praktikanternas uppgift att ordna digitala kafferum varje onsdag under åtta veckors tid. I kafferummet kunde deltagarna prata fritt och näringslivstjänstemän berättade varje vecka om kommunala och regionala insatser som företagen kunde ha nytta av.

Brainstormingverkstäderna uppstod ur ett akut behov under en kaotisk tid. Coronan drabbade oss alla, men speciellt företagarna var hårt drabbade. Många företag fick lägga om sin verksamhet, vissa klarade inte av den nya situationen och en del företagare tog anställning på annat håll. Spiras verkstäder och kafferum lockade totalt nästan femtio företag. Sju av företagen var aktiva genom hela affärsutvecklingsprocessen, medan andra deltog mer sporadiskt. De deltagande företagen fick dessutom en digital vitaminspruta av att på kort varsel lära sig hantera digitala möten och kanaler. Brainstormingarna gav även tre studerande en oföglömlig praktik och konkret erfarenhet av samarbete med företag i en verkligt utmanande situation.

VÅRENS DIGITALA verkstäder har lärt oss att möten kan organiseras digitalt, men att det kräver andra förberedelser än för fysiska träffar. Nya resemonster hos kunderna påverkar besöksnäringen och ger nya typer av utmaningar. Vi har fått bekräftat att konkret hjälp uppskattas mer än ”gör så här”-råd, oberoende om det gäller en kurs, utbildning, webinarium eller ett externt finansierat projekt med företagare som målgrupp.

Hösten 2020 jobbar en grupp studerande med Pargas stad, Kimitoöns kommun och S:t Karins stad kring en gemensam kundbetjäningstävling. Under våren 2021 kommer Spiras första digitala accelerator på två språk att äga rum i den virtuella verkligheten.

Med vårens erfarenheter i bakfickan kommer Spira ännu i höst att skicka ut en förfrågan till företagen om digitala – eller fysiska om läget tillåter – träffar för konkret hjälp inom digitala kanaler. Dessa första hjälpträffar bygger på samma upplägg som under våren, men är anpassade enligt nya lärdomar och insikter. För att avsluta med Spira-praktikanten **Edvard Lindfors** ord: ”Digitala kanaler är en självklarhet för många studerande, samtidigt som det är något små företag inte kan lika bra eller hinner satsa på. Där passade vår kunskap bra in. Vi praktikanter fick vara med mitt i kaoset med företagen, som också de var i en helt ny situation. Den

här erfarenheten skulle man som studerande inte ha kunnat få på något annat sätt.”

Spiras logotyp är inspirerad av origami och representerar både en spirande blomma och en vikt pappersbåt.

HANNA GUSEFF

är forskningsledare på Yrkeshögskolan Novia med ansvar för företagsekonomiska institutionens forskning, utveckling och innovationsverksamhet. Utvecklingen av "Samarbetet SPIRA Yhteistyö" har varit en av hennes ansvarsuppgifter på Novia, liksom koordinering av det operativa SPIRA-arbetet och handledning av studerande.

hanna.guseff@novia.fi

